

tilla n:o 5 Hertankatua päin oleva tukimuuri saa olla paikallaan ja että tontille n:o 14 käy laittaminen metrin levyisen jalkakäytävän pitkin eteläistä tonttirajaa, sekä omalla kustannuksellaan muuttamaan viimeksi mainittuun tonttiin kuuluvan ulkokuoneen tontille.

Tähän esitykseen valtuusto myöntyi ¹⁾, ja päätti samalla antaa rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä sen johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Eräiden Kymi-
joen putouk-
sien käyttä-
mistä koskevan
selvityksen
myynti.

Sittenkuin eräät seikkaperäiset tutkimukset sen seikan selvittämiseksi, voisiko kaupunki tyydyttää vastaista sähkövoimatarvettaan käyttämällä hyväksi eräitä Kymijoen putouksia, olivat saaneet raueta, syystä että keskustelut koskien ostosta olivat osoittautuneet tuloksettomiksi, esitti rahatoimikamari kirjelmässä lokakuun 5 päivältä, että Rökhusin ja Sjöforsin putouksia koskevan erikoiselvityksen saisi 5,000 markan hinnasta myydä A. Ahlström osakeyhtiölle. Kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ tähän esitykseen.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.*

Vallilan huvila-
alueen laajen-
nus y. m.

Kirjelmässä ³⁾ lokakuun 11 päivältä 1915 teki rahatoimikamari ehdotuksen Vallilan huvila-alueen laajentamiseksi sekä voimassa olevan rakennusjärjestyksen ja uuden Vallilan asuntotonttien vuokrasopimuskaavakkeiden muuttamiseksi.

Ehdotetusta laajennetusta jaoitussuunnitelmasta lausui kamari, että siinä voi erottaa toisistaan kaksi osaa, vanhan ja uuden Vallilan, joiden välisenä rajana oli lounaasta koilliseen kulkeva, 22 m. leveä Sturenkatu. Vanha Vallila käsitti pääasiallisesti alkupepärisen Vallilanalueen vähäisin muutoksin ja täydennyksin. Korttelit n:ot 532 ja 533 oli siitä erotettu rautatiealueen vastaista laajennusta silmällä pitäen: kortteli n:o 534 oli vaila tonttijaoitusta ja kortteli n:o 535 oli suunniteltu avonaiseksi, istutuksilla varustetuksi paikaksi, johon laitettaisiin avara leikkikenttä. Korttelia n:o 531 oli täydennetty kymmenellä tontilla Päijänteentielle päin, jolle oli varattu tilaa tekemällä sopimus Sörnäsän puuseppäosakeyhtiön kanssa; kortteleja n:oja 542 ja 545 oli levitetty koillista, kortteleja n:oja 547—551 luodetta kohti. Aivan uusia olivat Sturenkadun varrella sijaitsevat korttelit n:ot 533 ja 582 sekä Itäisen viertotien viereiset korttelit n:ot 580 ja 581. Istutuksia oli ehdotettu korttelien n:ojen 542 ja 545 koillis- sekä korttelin n:o 547 luoteispuolelle. Katujen leveys vaihteli 22:sta (Sturenkatu) 10 metriin. Mainittujen muutosten johdosta oli 60 pientä tonttia poistunut ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 6. 6. 5 §. — ²⁾ S:n 7. 11. 14 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 54 vuodelta 1915.

36 tullut sijaan, jota paitsi isompien tonttien luku oli lisääntynyt 37:llä. Kortteliin n:o 581 oli sikäläiselle paloasemalle varattu isonlainen tontti; kortteliin n:o 582 oli varattu kauppahallin paikka; huvilatontteja n:oja 4, 5 ja 9 ei järjestely koskenut. Vanha Vallila käsittäisi siis, paitsi mainittuja huviloja ja julkisten rakennusten paikkoja, 188 pientä ja 57 suurta tonttia.

Uuden Vallilan jaoitussuunnitelmassa oli keskeinen puisto leikkipaikkoineen ja lännessä rajoittuen avonaiseen paikkaan, jota kolmelta taholta ympäröivät julkisten rakennusten, esimerkiksi kansakoulun ja Sedmigradskyn pientenlastenkoulun paikoiksi varatut tontit. Alueen koilliskolkkaan oli varattu kirkkorakennuksen paikka, ja rahatoimikamari oli aikaisemmin kirkkovaltuutettujen pyynnöstä tehnyt kaupunginvaltuustolle esityksen tämän tontin luovuttamisesta mainittuun tarkoitukseen. Asuntokortteleja oli 9, joista yhdessä oli ainoastaan suuria kivitälötontteja, sekä neljässä niin pieniä kuin suuriakin tontteja, joista viimeksi mainitut sijaitsivat Sture- ja Pakaankadun varsilla. Kaikkien tonttien luvallinen rakennusala oli osoitettu ja useista puuttui erikoinen ulkokuoneiden paikka, syystä että tarpeelliset ulkokuoneet oli ajateltu sijoitettaviksi asuinrakennuksen kellarikerrokseen. Pinta-alaltaan olivat pienet tontit vanhan Vallilan tontteja hiukan suuremmat ja kaikki miltei 400 m² tahi enemmän. Näitä tontteja oli 104, kivitälötontteja 24. Eroavaisuutta vanhaan Vallilaan verraten ilmeni asuinrakennusten sijoituksessa, näitä kun täällä tavallisesti kävi yhteenrakentaminen parittain ja kylki katua vasten, jota vastoin uudessa Vallilassa kaikki talot olisivat erillisiä ja harvalukuisin poikkeuksin pääty katua vasten. Korttelien n:ojen 555 ja 556 jaotus oli aivan uusi, niinkuin lähemmin näkyi erikoisasemakaavasta, ja oli tällä tarkoitus vähentää katualaa, jotta kaikki rakennukset saisivat hyvän valaistuksen tonttialan ollessa mahdollisimman pieni sekä jotta kuhunkin kortteliin saataisiin tilaa yhteiselle leikkikentälle.

Rahatoimikamari tarkasteli edelleen yrityksen taloudellista puolta, todeten, että se oli käynyt kalliiksi; nykyään kertyi vuokratuloina 3.75 % perustamiskustannuksista, maan arvoa lukuun ottamatta. Kamari ehdotti kivitälötonteille määrättäväksi pitemmän vuokrakauden ja piti yleensä tarpeellisena, että alueen rakennusjärjestys laadittiin uudestaan ja uudet vuokrasopimuskaavakkeet vahvistettiin.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta käsitteli tätä asiaa useassa kokouksessa ja antoi joulukuun 20 päivänä 1915 mietinnön ¹⁾, jossa selvitettiin asian vaiheita. Vallilan alueen asuttami-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 65 vuodelta 1915.

nen oli päässyt varsin hyvään vauhtiin ja vuosina 1909—1914 oli useimmat käytettävät tontit luovutettu rakennettaviksi. Vaikka kaupungin asutustoiminta näin oli ulkonaisesti menestynyt ja talonasemain kysyntä Vallilasta ollut sangen vilkas sodan alkuun asti, ei voitu kieltää, että tämä yritys asuntopoliittisesti oli jokseenkin epäonnistunut. Tonttikeinottelu ei ollut estynyt, eivätkä Vallilassa asunnonvuokrat olleet huomattavasti alemmat kuin muualla kaupungin laidoissa. Vallilan alueelle ei ollut rakennettu miellyttäviä yhdenperheentaloja, vaan vähemmän hauskanäköisiä vuokrataloja, enimmäkseen kaksittain yhteen, kyli katuunpäin. Vallilan asumusolot eivät saatavissa olleiden tietojen mukaan olleet tyydyttäviä, asumisahtauden ja asukkijärjestelmän vallitessa sielläkin ja tulenvarmuuden suodessa paljonkin toivomisen varaa tuossa ahdetussa puutalojen sikermässä.

Syynä tähän masentavaan tulokseen havaitsi valmisteluvaliokunta etusijassa olevan sen, ettei järjestelmän toteuttamisessa ollut asianmukaisesti otettu huomioon kaupunginvaltuuston tarkoituksia, sekä rahatoimikamarin ajanpuutteen. Rakennuspolitiikan saatua kiinteämmän muodon, sen johdosta että oli asetettu sosialilautakunta, perustettu yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto ja periaatteessa jo päätetty järjestää asunnonvälitys sekä useihin muihin toimenpiteisiin kunnan taholta ryhdytty työläisluokan asunto-olojen parantamiseksi, ei Vallilan laitosten nyt suunniteltu laajennus esiintynyt eristettynä kokeiluna, vaan päin vastoin muodosti renkaan kokonaisuudessa sarjassa mainitun suuntaisia toimenpiteitä, minkätähden oli hyviä toiveita olemassa, että asuntokysymykseen nyt isketty ote suuremmissa määrässä kuin 1908 vuoden päätös veisi toivottuun tulokseen.

Valiokunta oli niinkään laatinut kannattavaisuuslaskelman, joka oli tuntuvasti edullisempi rahatoimikamarin laatimaa, sekä tarkasteli mietinnössä lähemmin rahatoimikamarin ehdotuksen yksityiskohtia.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

vahvistaa rahatoimikamarin ehdottaman Vallilan laajennetun alueen jaotuskaavan sekä mainittuun kaavaan kuuluvat rakennusrajat;

erillisten rakennusten paikaksi aiottujen uuden Vallilan pienten tonttien luovuttamisessa noudatettaviksi vahvistaa seuraavat yleiset säännöt:

1) Vuokrakausi on oleva vähintään 50, enintään 60 vuotta, ja tulee tämän vuokrakauden päättyä yhtäaikaa kaikilla jollakin yhtenäisellä, ainakin yhden korttelin käsittävällä alueella olevilla tonteilla.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 2. 15 §.

2) Tontit tarjotaan vuokrattaviksi määrätystä kiinteästä vuokramaksusta, ja tätä varten on ne sitä ennen arvioitava laatunsa ja asemansa puolesta ja vuotuinen tontinvuokra määrättävä 5 prosentiksi tontille pannusta arvosta.

3) Jos eri henkilöt haluavat samaa tonttia vuokrataksaan, on etusija annettava omankodin rakentajille ja, useamman sellaisen joukosta, ammattisaan tai työpaikassaan kauan ja säännöllisesti työssä olleille ja muutoin kunnollisiksi tunnetuille työ- ja palvelusmiehille taikka käsityöläisille ja, jos näistä useat ovat yhtä ansiokkaat, suurperheisimmälle.

4) Edellä 3) kohdassa mainituissa tapauksissa tulee rahatoimikamarin tontteja luovutettaessa pyytää sosialilautakunnan lausuntoa.

Lisäksi päätti kaupunginvaltuusto kehoittaa sosialilautakuntaa valtuustolle laatimaan mietinnön vanhassa Vallilassa työväenasunnoiksi käytettävien tonttien luovutusmuodosta ja antaa rahatoimikamarin tehtäväksi sosialilautakunnan keralla tutkia, kävisikö Vallilan alueen kunnallisen kiinteistöhallinnon murtaminen erilleen kamarin toimialasta ja missä määrin sekä siirtäminen erikoiselle ammattiviranomaiselle, ehdollisesti sosialilautakunnalle tai sen asettamalle hallintojaostolle.

Sittemmin päätti 1) kaupunginvaltuusto, että edellä esitettyjen uuden Vallilan tonttien luovutusta koskevien sääntöjen 2—4 kohtaa oli myös sovellettava samanlaatuisia vanhan Vallilan tontteja luovutettaessa.

Sosiaalilautakunnan ja rahatoimikamarin edelleen valmisteltua kysymystä Vallilan alueen kunnallisen kiinteistöhallinnon muuttamisesta päätti 1) kaupunginvaltuusto, näitä mietintöjä 2) käsiteltyään:

Vallilan alueella olevain kaupungin vuokratonttien lähimmän kiinteistöhallinnon annettavaksi sosialilautakunnan ylvönnän alaisena lautakunnan keskuudesta asetetun tontinvuokrajaoston toimeksi;

n. s. Vallilan lainarahaston hoidon siirrettäväksi rahatoimikamarilta yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastoa hoitamaan asetetulle sosialilautakunnan jaostolle; sekä

edellä mainitut päätökset astuviksi voimaan tammikuun 1 päivästä 1917.

Sen ohessa vahvistettiin seuraava:

1) Valt. pöytäk. 21. 11. 19 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 38.

Helsingin kaupungin sosialilautakunnan tontinvuokra- jaoston johtosääntö.

1 §.

Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaoston tehtävänä on lautakunnan valvonnan alaisena ja yhteistoimin rahatoimikamarin kanssa hoitaa Vallilan alueella olevain vuokratonttien sekä kaupunginvaltuuston kunakin kertana erittäin tekemän päätöksen mukaan muiden, etusijassa työläisasutusta varten aiottujen vuokra-alueiden lähintä kunnallista kiinteistöhallintoa.

Sitä varten tulee jaoston erittäin:

vastaanottaa ja oman lausuntonsa kera rahatoimikamariin asianmukaista toimenpidettä varten lähettää tontin luovuttamista vuokralle, tonttien yhteenrakentamista ja rakennuspiirustusten vahvistamista tarkoittavat hakemukset sekä ilmoitukset vuokransiirrosta;

tutkia ja lopullisesti ratkaista hakemukset vahvistetun rakennusajan pitentämisestä sekä luvan saamisesta valmiin rakennuksen täydelliseen tai osittaiseen purkamiseen;

kaupungin puolesta valita välimiehet vuokrakirjoissa edellytetyjä arvioimisia toimittamaan ja riitoja ratkaisemaan; sekä

muutoin valvoa, että vuokrasopimuksessa olevat ehdot täytetään, ja ryhtyä tästä johtuviin toimenpiteisiin, ellei se erittäin annettujen määräysten mukaan ole muun viranomaisen asia.

Alkuperäisten vuokrakirjain säilyttämisestä sekä kaupungin oikeudellisten etujen valvomisesta vuokramiehiin nähden on erittäin säädetty rahatoimikamarin ohjesäännössä ja sen kanslian johtosäännössä.

2 §.

Jaostoon kuuluu puheenjohtaja sekä kaksi varsinaista ja kaksi varajäsentä, joista puheenjohtajan sekä yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen sosialilautakunta vuosittain valitsee keskuudestaan ensimmäisessä kokouksessaan, kun taas rahatoimikamarin valitsema sosialilautakunnan jäsen ynnä hänen varamiestensä ovat itseoikeutetut vastaavaan asemaan jaostossa.

Sihteerintehtävät jaostossa hoitaa sosialilautakunnan sihteeri.

3 §.

Jaosto kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estettynä, sen jäsenen kutsusta, jolle puheenjohtaja on sen antanut toimeksi.

Jaoston puheenjohtaja ja jäsenet saavat palkkiota kultakin kokoukselta kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.

4 §.

Jaoston tulee vuosittain ennen helmikuun loppua sosialilautakunnalle antaa kertomus toiminnastaan edellisenä vuonna.

Vallilan korttelien n:o:jen 552—559 vuokrasopimuskaavake.

Käsitellessään kysymystä Vallilan alueen 1) uudesta jaoituskaavasta vahvasti 2) kaupunginvaltuusto sen ohessa vuokrasopimuskaavakkeen noudatettavaksi uuden Vallilan tontteja vuokralle luovutettaessa. Viimeksi mainittua asiaa käsitellessään teki 3) valtuusto sit-

1) Ks. tätä. kert. siv. 16. — 2) Valt. pain. asiakirj. vuod. 1914 n:o 16 ja vuodelta 1915 n:ot 54 ja 65; valt. pöytäk. 8. 2. 15 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 38; valt. pöytäk. 21. 11. 19 §.

temmin eräitä muutoksia tähän kaavakkeeseen, joka siten sai seuraavan sanamuodon:

Vallilan alueen kortteleissa n:oissa 552—559 sijaitsevien, erillisten asuinrakennusten paikoiksi aiottujen pienten asuntotonttien vuokrasopimuksen kaavake.

Helsingin kaupunki luovuttaa täten lle vuokralle uuden Vallilan korttelissa n:o kadun -tien varrella sijaitsevan asuntotontin n:o alempana mainituin ehdoin:

1 §.

Vuokrankausi luetaan kuun päivästä vuonna vuoden loppuun.

Tontin saa vuokramies haltuunsa kuun päivänä

2 §

Tontin vuotuinen vuokramaksu on markkaa penniä, ja on se lokakuun kuluessa vuosittain rahatoimikonttoriin edeltäpäin maksettava.

3 §.

Vuokramiehellä on etuoikeus vuokrankauden päättyessä silloin määrättäväksi ajaksi saada tontti uudelleen haltuunsa, sikäli kuin se uudestaan luovutetaan asuntotonttina vuokralle.

Viimeistään kaksi vuotta sitä ennen on rahatoimikamarin vuokramiehelle ilmoitettava, tuleeko ja millä ehdoilla vuokratontti uudelleen vuokrattavaksi. Jos vuokramies haluaa käyttää etuoikeuttaan uuden vuokran saamiseen, tulee hänen viimeistään kuusi kuukautta ennen vuokrankauden päättymistä siitä rahatoimikamarille ilmoittaa, sen uhalla että hän muutoin menettää tämän oikeutensa.

4 §.

Kaupunki varaa itselleen oikeuden alueen voimassa olevan kaupungin- asemakaavan muuttamista tahi uuden liikenneväylän aukaisemista taikka muuta kunnan yleistä tarvetta varten ennen vuokrankauden päättymistä purkaa vuokrasopimuksen, ja on siinä tapauksessa irtisanominen tehtävä ensiksi tulevan kesäkuun 1 päivään sekä vuokramiehen tiedoksi saatettava viimeistään ennen lähinnä edellisen joulukuun loppua.

Jos vuokrasopimus siten puretaan, on kaupungin lunastettava tontilla olevat rakennukset ja muut laitokset arvion mukaan, josta 6 §:ssä tarkemmin määrätään.

5 §.

Jos tontti vuokrankauden päättyessä on uudestaan annettava vuokralle asuntotarkoitukseen, mutta vuokramies ei tahdo käyttää etuoikeuttaan uuteen luovutukseen, on hän velvollinen omalla kustannuksellaan poistamaan tontilla olevat rakennukset ja muut laitokset. Jos sitä vastoin tonttia ei enää anneta vuokralle äskenmainittuun tarkoitukseen, tulee kaupungin lunastaa puheen- alaiset rakennukset ja laitokset arvion mukaan, niinkuin 6 §:ssä määrätään.

6 §.

Sellaisessa arvioimisessa, josta 4 ja 5 §:ssä puhutaan, älköön otettako lukuun aitaa, älköön myöskään erikoislaitoksia eikä ilmeisiä ylellisyyslaitteita.

Jos tontti 4 §:ssä edellytetyssä tapauksessa palautuu kaupungin haltuun ennen kahdenkymmenen viime vuokravuoden alkamista, maksetaan korvausta täysi arviosumma, mutta jos tontti palautuu kahdenkymmenen viime vuokravuoden kuluessa, luetaan kultakin kuluneelta tämän ajanjakson täydeltä vuodelta kaksi prosenttia pois mainitusta arvosta.

Jos vuokrasuhde päättyy 1 §:ssä määrätyn vuokrakauden lopussa, suoritetaan lunastuksena kuusikymmentä prosenttia arviosumimasta.

7 §.

Jos vuokraoikeus ja tontilla sijaitsevat rakennukset ovat kiinnitettyinä velasta, tulee kaupungin, suorittaessaan 6 §:ssä mainittua lunastusta, lunastussummasta välittömästi saamamiehelle maksaa kiinnitetty saaminen korkoineen ja kuluineen etuoikeuden mukaan, minkä jälkeen ylijäämä maksetaan vuokramiehelle.

8 §.

Vuokramiehellä on oikeus kaupunkia kuulematta luovuttaa vuokraoikeus toiselle; kuitenkin on hän velvollinen siitä kuukauden kuluessa luovutuspäivästä luovutuskirjan näyttämällä kirjallisesti ilmoittamaan rahatoimikamarille, sen uhalla että edellinen vuokramies muutoin ei vapaudu vuokrasopimuksen täyttämisestä.

9 §.

Kaupunki sitoutuu olemaan vuokrakauden kuluessa myymättä tonttia.

10 §.

Tontille saa rakentaa ainoastaan asunto- ja ulkokuoneita maistraatin hyväksymäin piirustusten sekä alueen voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaisesti.

Tontilla älköön harjoitettako sellaista käsiammattia eikä kotiteollisuutta, joka savulla, hajulla, kolinalla tahi muulla tavoin häiritsee ympärillä asuvia, älköön myöskään mallas- ja väkiviinajuomain anniskelua eikä myyntiä.

11 §.

Tontti on täydellisesti rakennettava vuoden kuluessa haltuun ottamisesta, eikä tehtyä rakennusta saa kaupungin luvatta kokonaan eikä osittain purkaa. Jos rakennus suuremmalta tahi pienemmältä osalta palaa, on se viivyttelämättä jälleen rakennettava.

Edellä vahvistetun rakennusajan pitennystä voi rahatoimikamari hakeuksesta myöntää.

Jos vuokramies laiminlyö vahvistetun ajan kuluessa rakentaa tontin, olkoon vuokrasopimus menetetty. Viimeksi mainitussa tapauksessa on kiinnityksenhaltija kuitenkin, milloin rakennus on pantu alulle, oikeutettu ottamaan vuokrasopimuksen omaan nimeensä ja lopettamaan rakennustyön rahatoimikamarin määräämässä ajassa.

12 §.

Kaupungille varataan oikeus sijoittaa tarpeelliset johdot vuokramaahan tahi sen yli. Vuokramiehelle tästä koitua vahinko korvataan arvion mukaan.

13 §.

Vuokramies on velvollinen pitämään puhtaana tonttiin rajoittuvan ka-
tuosan puoleen leveyteen asti sekä tarpeen mukaan poistamaan siitä lumen.

14 §.

Vuokramiehen tulee ympäröidä tontti säleaidalla.

15 §.

Vuokramies on velvollinen pitämään tontilla olevat rakennukset ja säle-
aidan hyvässä kunnossa sekä täyttämään mitä asianomainen tarkastusviran-
omainen katselmusta toimittaessaan on siinä kohden määrännyt.

16 §.

Asunnonhaltijan omien perheenjäsenten käyttämiin huoneisiin älköön
korvausta vastaan otettako asumaan muita henkilöitä kuin läheisiä sukulaisia;
tämä koskee sekä vuokramiehen omaa asuntoa että hänen toiselle vuokraa-
miaan huoneistoja.

17 §.

Asunnotarkastuksen toimittamista varten olkoon vuokramies velvollinen
hankkimaan asianomaisille pääsyn asuntoihin.

18 §.

Joka kolmas vuosi tahi useammin, jos tarpeelliseksi katsotaan, toimittaa
rahatoimikamari kesä—syyskuulla katselmuksen tiluksella, jotta saadaan sel-
ville, missä kunnossa se on sekä onko vuokraehdot täytetty; ja on vuokra-
miehelle hyvässä ajoin sitä ennen toteensaatavasti annettava tieto sellaisen toi-
mituksen ajasta.

19 §.

Jos vuokramies rikkoo tämän sopimuksen määräyksiä tahi sen nojalla
annettuja ohjeita, voidaan hänet velvoittaa maksamaan vähintään kymmenen
ja enintään viisisataa markkaa sovinnaisakkoo sekä asian vaatima vahin-
gonkorvaus, ja on sellainen kysymys alempana säädetyllä tavalla kokoon-
pannun lautakunnan ratkaistava.

20 §.

Tässä sopimuksessa edellytetyt arvioimiset toimittaa sekä 19 §:ssä mai-
nitut kysymykset ratkaisee kolmijäseninen sovintolautakunta, johon rahatoimi-
kamari ja vuokramies kumpikin valitsevat yhden jäsenen ja nämä yhteisesti
puheenjohtajan. Ellei puheenjohtajan vaalissa päästä yksimielisyyteen tahi
jos vuokramies laiminlyö valita jäsenen 14 päivän kuluessa käskyn saami-
sesta, toimittaa vaalin maistraatti.

Sovintolautakunnan päätös on molempia asiallisia velvoittava.

21 §.

Kaupungilla on oikeus vuokramiestä kuulematta ja hänen kustannuksel-

laan hakea ja saada kiinnitys tähän sopimukseen perustuvaan vuokraoikeuteen ja tontilla oleviin rakennuksiin vahvistetun vuokramaksun suorituksen vakuudeksi.

Helsingissä kuun .. päivänä

Rahatoimikamarin puolesta:

.....

Tähän sopimukseen ilmoita.... tyytyvä.... ja sitoudu.... sitä tarkoin noudattamaan.

.....
Vuokramies

.....
Vaimo

Todistavat:

.....

.....

Edelleen päätettiin, että kaupunginvaltuuston toukokuun 12 päivänä 1910 tekemässä, työväenasuntojen tarkastusta koskevassa päätöksessä säädetty tiedot niistä Vallilan alueen tonteista, jotka oli laiminlyöty rakennuttaa määräajan kuluessa, sekä vuosiraportit asuntotarkastuksen mainitulla alueella toimittamista tarkastuskatselmuksista oli vastedes annettava sosialilautakunnalle.

Vallilan korttelien n:o:jen 530—551 vuokrasopimusten muutos.

Molempain viimeksi selostettujen asiain yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto edelleen 1), että kaupunginvaltuuston lokakuun 6 päivänä 1908 Vallilan alueen korttelien n:o:jen 530—551 tontteja varten vahvistaman vuokrasopimuskaavakkeen 2 ja 8 kohdassa sana rahatoimikamari oli vaihdettava sanoihin asianomainen viranomaisen: sekä

että mainitun kaavakkeen 16 kohta oli muutettava seuraavaksi:

Jos asukkien ottamisesta säädettyä kieltoa rikotaan, annetaan vuokranottajalle varoitus, minkä ohessa, ellei oikaisua määräajan kuluessa tapahdu, veroa korotetaan, ei kuitenkaan 100 % enempää kerrallaan alkuperäisen vuokran määrästä.

Vanhassa Vallilassa käytettävänä olevain tonttien luovutusmuoto ja -ehdot.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kehoittanut sosialilautakuntaa antamaan ehdotuksen vanhassa Vallilassa 2) työväenasuntojen paikaksi käytettävänä olevain tonttien luovutusmuodoksi ja -ehdoiksi, ilmoitti lautakunta huhtikuun 25:ntenä päivätyssä mietinnössä, että mainitulla alueella käytettävänä olevat tontit sijaitsivat hajallaan, enimmältä osalta muiden jo luovutettujen tonttien välissä. Eräät

1) Valt. pöytäk. 21. 11. 19 §. — 2) S:n 6. 6. 9 §.

tontit olivat kuitenkin niin mäkisiä, että niiden rakennuttaminen kävisi ylen kalliiksi, minkätähden ne olisi käytettävä istutuksiksi.

Edelleen huomautti sosialilautakunta, että yhtenä syynä rakennustoiminnan seisahtumiseen oli, että lainain anto n. s. Vallilan lainarahastosta oli lakannut, syystä että siinä oli käytettävänä ainoastaan 38,323 markkaa, kun taas lainoja yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta ei voitu tähän tarkoitukseen myöntää, koska nämä lainat kuoleutuivat 40 vuoden kuluessa, mutta vanhan Vallilan tonttien vuokrakausi päättyi jo 1939, vaikka olikin olemassa mahdollisuus saada vuokrakausi pitennetyksi kahdesti, kumpaisellakin kerralla 10 vuodeksi. Näin ollen olisi vuokrakautta pitennettävä taikka vuokraajille tarjottava luottoa vanhassa Vallilassa käytettyjen vuokrasopimusten mukaan sovitetuin ehdoin. Kun vuokrasopimusten tulisi yhtenäisillä alueilla päättyä samaan aikaan, ei edellistä näistä vaihtoehtoista voinut soveltaa tässä puheena oleviin, hajallaan sijaitseviin tontteihin. Sosialilautakunnan mielestä kuitenkin voisi asian ratkaista niin, että vuokrasopimusten ensimmäinen ehdollinen pitennys käyttämättä oleviin tontteihin nähden muutettaisiin ehdottomaksi, kuitenkin määräämällä jonkin vertainen vuokramaksun korotus mainitulta pitennysajalta. Edelleen olisi Vallilanrahastoa kartutettava, niin että siitä voitaisiin lähivuosina antaa lainoja, ja voisi tuon kartuttamisen toimeenpanna siten, että kaupunginkassasta myönnettäisiin etuanti, joka maksettaisiin takaisin kertyneistä kuoleutusvaroista.

Socialilautakunnan esityksen ja rahatoimikamarin toukokuun 18 päivänä tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

että Vallilan kortteleissa n:oissa 536 ja 537 sijaitsevat Keuruuntien tontit n:ot 6, 8, 10 ja 12, Virtaintien tontit n:ot 1 ja 2 sekä Suvannontien tontti n:o 7 on jätettävä rakentamatta sekä liitettävä nykyisten korttelien väliselle harjanteelle laitettavaan avonaiseen istutukseen:

että luovutettaessa vanhan Vallilan jäljellä olevia tontteja alueella voimassa olevat vuokrasopimukset on alempana mainituilta kohdin muutettava seuraaviksi:

„Helsingin kaupunki vuokraa täten N. N:lle tontin n:o
kadun varrelta Vallilan korttelista vuoden ajaksi, 1949 vuoden
loppuun luettuna, seuraavilla ehdoilla:

5:ksi. Verona suoritetaan ennakolta markkaa vuodessa, joka
on vuosittain lokakuun 1 päivänä maksettava rahatoimikonttoriin. Kuitenkin

¹⁾ Valt. pöytäk. 6. 6. 9 §.

varataan kaupungille oikeus vuokrakauden viimeisten kymmenen vuoden alkaessa korottaa vuokramaksua enintään 50 0/0:lla.

13:ksi. Siinä tapauksessa ettei kaupunki vuokrakauden päättyessä tarvitse tonttia kaduntasoituksen tahi alueen uuden jaoituksen toimeenpanemiseksi, on vuokranottajalla oikeus saada vuokra pitennetyksi kymmeneksi vuodeksi, jos hän tyytyy kaupungin viimeistään kolme vuotta ennen vuokrakauden päättymistä määräämään veroon. Jos vero nousee enemmän kuin 50 0/0:lla yli viime määränsä eikä vuokranottaja siihen tyydy, on kaupunki velvollinen lunastamaan rakennukset sovintolautakunnan 7 §:ssä mainitussa järjestyksessä toimittaman arvioimisen mukaan niiden silloisesta teknillisestä arvosta. Sanottuun arvioon ei saa hakea muutosta.

; sekä

että kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta siirretään Vallilan lainarahastoon väliaikaisesti 100,000 markkaa, sillä ehdolla että jälkimmäiseen rahastoon kertyvät kuolelutukset käytetään mainitun etuannin takaisinmaksamiseen sekä että etuannille tai sen jäljellä olevalle määrälle maksetaan korkoa 5 0/0 vuodessa.

Työväenasun-
toyhtiön perus-
taminen, kau-
punki pääosak-
kaana.

Vallitsevan asunnonpuutteen johdosta otti sosialilautakunta käsiteltäväksi kysymyksen rakennustoiminnan edistämisestä ja pohti sen yhteydessä myös kysymystä, olisiko yleinen työväenasuntojen rakennustoiminta järjestettävä kokonaan kunnalliseksi. Sosialilautakunnan enemmistö oli sitä mieltä, että tuollainen rakennustoiminta voitaisiin sopivasti saada aikaan yksityisen ja kunnallisen aloitteen ja pääoman yhteistoimin, esim. perustamalla osakeyhtiö, kaupunki pääosakkaana. Siinä mielessä lautakunta rahatoimikamarin kannattamana esitti 1) että, jos Helsingissä muodostetaan semmoinen yleishyödyllinen työväenasuntoyhtiö, kuin sosialilautakunnan esityksessä oli lähemmin mainittu, rahatoimikamari valtuutettaisiin kaupungin puolesta yhtiössä merkitsemään osakkeita 60 0/0:in osakepääoman määrästä, enintään kuitenkin 120,000 (rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan 300,000) markkaa. Kaupunginvaltuusto lähetti 2) asian valmisteltavaksi valiokuntaan, johon valittiin herrat Ehrnrooth, Norrmén ja Stenroth.

Santa- ja Bus-
holman käyttö

Kirjelmässä maaliskuun 24 päivältä olivat Helsingin kauppavaltuutetut ehdottaneet, että Helsingin makasiiniosakeyhtiölle vähintään 25 vuodeksi luovutettaisiin Santa- ja Busholman käyttöoikeus. Asiaa valmisteli rahatoimikamarissa erikoinen valiokunta. Kysymyksen sittemmin ollessa rahatoimikamarin käsiteltävänä puolsivat useimmat jäsenet puheenalaisten saarien luovuttamista yhtiölle. Näiden uusien satama-alueiden hallinto sekä tonttien ja maa-alueiden vuokraaminen oli kunnallisasetuksen säännösten mukaan tosin rahatoi-

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 33. — 2) Valt. pöytäk. 12. 9. 22 §.

mikamarin toimitettava. Huomattava kuitenkin oli, että uusia satama-alueita vähitellen syntyi myöskin Sörnäsiin, Vanhankaupunginlahden rannalle, Sörnäsin rantatien vierelle, ehkäpä Hietaniemeenkin. Näiden satama-alueiden hoito kävisi kamarille rasittavaksi, kun taas erikoinen kaupungin satamahallitus kävisi kaupungille kalliiksi eikä nykyään ollut tarpeellinenkaan. Rahatoimikamarista oli sen tähden näyttänyt siltä, kuin olisi kauppavaltuutettujen tekemä aloite oikea ja johtaisi kaikille asiallisille onnelliseen ratkaisuun. Osakeyhtiömuodon käyttäminen eräillä kunnallishallinnon aloilla tarjosi erikoisia etuja eikä vähimmin siinä, että kunnallishallinnossa voitiin pysyttää jonkinlainen liikuntavapaus kunnallisasetuksessa kunnallisesta liiketoiminnasta säädettyistä ahtaista rajoista ja määräyksistä huolimatta. Rahatoimikamari oli siis tässä periaatekysymyksessä asettunut samalle kannalle kuin kauppavaltuutetut. Epämättömäksi ehdoksi oli kuitenkin pantava, että kaupunki varasi itselleen osakeenemmistön yhtiössä. Siinä mielessä kamari ehdotti eräitä muutoksia yhtiön sääntöihin. Niinpä olisi osakepääomaa lisättävä aluksi 200,000 markalla, minkä osan osakepääomasta kaupunki saisi merkitä. Kun yhtiön osakepääoma nykyään oli 800,000 markkaa, josta määrästä kaupungilla oli osakkeita 330,000 markan arvosta nousisi osakepääoma siis miljoonaan markkaan ja kaupungilla olisi osakkeita 530,000 markan arvosta ja siis kiistämätön enemmistö yhtiökokouksessa. Luovuttamalla Santa- ja Busholman käyttöoikeus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle saavutettaisiin se etu, että uutta yhtiötä ei tarvitsisi perustaa, vaan ottaisi tämän liikkeen alun pitäen haltuunsa tällaisiin tehtäviin hyvin perehtynyt yritys. Harrastusten ja voimain hajotus ei ollut suotava, mutta semmoista voi sattua, jos uusi yhtiö ottaisi tämän toiminnan huostaansa. Edelleen oli huomattava, että yrityksen järjestäminen ehdotettuun suuntaan ei pakottaisi kaupunkia yritykseen sitomaan mainittavaa rahamäärää, jota vastoin uuteen yhtiöön, jossa kaupunki ottaisi likimmittäin kaikki osakkeet, täytyisi sitoa tuntuvasti suurempi summa, ainakin 1,000,000 markkaa.

Kamarissa julkilausui herra Listo eroavan mielipiteen, ollen sitä mieltä, ettei olisi kaukonäköistä myöntää tuollaista yksinoikeutta yksityiselle yhtiölle, vaan olisi ainakin jokin osa Santa- ja Busholmaa varattava vastaisiin tarpeisiin, joita ei vielä voitu yksityiskohdittain määritellä. Muuan vähemmistö, johon kuuluivat herrat Heimbürger, Ignatius ja Relander, oli sitä mieltä, että uusi yhtiö paremmin voisi ottaa varteen kaupungin edut ja ehkäistä hankauksia syntymästä kaupungin ja osakasten kesken. Vähemmistö ehdotti kauppavaltuutettujen ehdotusta evättäväksi ja oli sitä mieltä, että kaupungin tulisi ryhtyä toimiin uuden osakeyhtiön perustami-

seksi, jonka osakkeista kaupunki ottaisi mahdollisimman suuren osan, sekä luovuttaa Santa- ja Busholman hallinto tälle yhtiölle.

Rahatoimikamari sentähden esitti, ¹⁾ että kaupunginvaltuusto, muuttamalla aikaisempaa päätöstään, päättäisi:

Helsingin makasiiniosakeyhtiölle marraskuun 16 päivänä 1915 ²⁾ vahvistamistaan vähimmistä vuokramaksuista 25 vuoden ajaksi, ensi kesäkuun 1 päivästä lukien, luovuttaa Santa- ja Busholman käyttöoikeuden sikäli kuin liikenne vaatii sekä kaupunki on alueen tasoittanut ja muutoin tuollaisia tarpeita varten panettanut kuntoon, seuraaviin ehdoin:

1) yhtiön tulee kaupan ja liikenteen kannalta tyydyttävällä tavalla ja kaupunginviranomaisten tarpeelliseksi katsoman valvonnan alaisena mahdollisimman pian ja tarpeen mukaan järjestää varastopaikkoja sekä tarpeellisia rakennuksia liikennöitsijäin käytettäväksi;

2) jos kaupunki haluaa jotakin isonlaista laitosta varten tai omiin tarpeisiinsa käyttää yhtiön haltuunsa ottamaa tai jo rakennuttamaa tonttia taikka vahvistettuun kaupunginasemakaavaan tehdä muutoksen kadun tai rautatieraitteen sijoittamista varten, on yhtiö velvollinen luovuttamaan tähän tarkoitukseen tarpeellisen alueen ja rakennuksen, saaden korvauksen maan tasoitukseen ja rakennuksen teettämiseen käyttämistään kustannuksista, niistä pois luettua ehkä tehty poisto;

3) kaupunki sitoutuu harkinnan jälkeen ja tarpeen mukaan yhtiön esityksestä suunnittelemaan ja kustantamaan kadut, rantasillat ja rautatieraitteet, kaikki kaupunginviranomaisten laatiman suunnitelman mukaisesti, sekä suorittamaan kustannukset katujen, rantasiltain ja rautatieraitteiden valaistuksesta ja puhtaanapidosta;

4) yhtiön käyttöoikeus ei saa rajoittaa kaupungin oikeutta varustaa, jos tarpeelliseksi tutkitaan, rantasiltoja purkaukseen ja kuormaukseen tarvittavilla konelaitteella, niinkuin nostureilla y. m. s.;

5) ellei semmoisia laitteita kaupungin toimesta saada aikaan, tulee yhtiön tarpeen mukaan varustaa rantasillat kaikilla liikenteen vaatimilla laitteilla;

6) yhtiö on velvollinen vastedes sovittavin ehdoin ottamaan käytettäväkseen kaikki kaupungin toimesta puheena olevalle alueelle rakennettavat uutislaitteet;

antaa rahatoimikamarin toimeksi edellä esitettyjen ehtojen pohjalla ryhtyä keskusteluihin Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa sekä, sittenkuin mainitun yhtiön muutetut säännöt on vahvistettu,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ²⁾ Ks 1915 vuod. kert. siv. 12.

laatia vuokrakirjan, joka alistetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi;

valtuuttaa rahatoimikamarin, siinä tapauksessa että lopullinen sopimus saadaan aikaan, kaupunginkassan käyttövaroista sijoittamaan 200,000 markkaa Helsingin makasiiniosakeyhtiön uusiin osakkeisiin niiden nimellisarvon mukaan; sekä

yhtiön kanssa tehtävään sopimukseen pantavaksi määräyksen, että yhtiön vuosivoitto on, sittenkuin tarpeelliset poistot on tehty, käytettävä siten, että osakkaat saavat 8 %:n osingon ja että ylijäämästä tulee kaupungille 75 % sekä yhtiölle 25 %.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) valtuusto hankkia kaupungin yleisten töiden hallituksen, satamakonttorin ja Helsingin kauppa valtuutettujen lausunnot.

Sen johdosta että Sörnäsän puuseppäosakeyhtiö, jolla vuoteen 1925 asti oli vuokralla hallussaan Sörnäsän niemekkeen tiluksen n:o 20 b palstat A ja B sekä Iso ja Pikku Verkkosaari, oli anonut mainittujen alueiden hallintaoikeuden pitennystä, ehdotti rahatoimikamari kirjelmässä helmikuun 24 päivältä kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

Korttelin n:o 272 tehdastontin n:o 20 ynnä Ison ja Pikku Verkkosaaren vuokralle antaminen.

että rahatoimikamari valtuutetaan Sörnäsän puuseppäosakeyhtiölle tammikuun 1 päivästä 1925 toukokuun 1 päivään 1939 vuokraamaan laadittuun karttaan merkitystä korttelista n:o 272 n:olla 20 osoitetun tehdastontin ynnä Ison ja Pienen Verkkosaaren, yhteensä noin 50,800 m², kaikkiaan 20,000 markan vuosivuokrasta ja muutoin seuraavain ehdoin;

että yhtiö nykyisen vuokramaksun muuttumatta kaupungille heti luovuttaa ne yhtiölle 1924 vuoden loppuun asti Södernäsän tiluksesta n:o 20 b vuokrattujen palstain A ja B osat, jotka jäävät kortteliin n:o 272 suunnitellun tehdastontin n:o 20 rajain ulkopuolelle; sekä

että yhtiö oikeutetaan vuokrakauden kuluessa tukkilauttain säilytyspaikkana käyttämään Verkkosaarten ja Sörnäsän niemekkeen välistä vesialuetta satama- ja siltamaksujen taksassa lähemmin määrätystä korvauksesta.

Siinä tapauksessa että valtuusto tähän esitykseen myöntyi, lähettäisi rahatoimikamari valtuustolle ehdotuksesta johtuvan kaupunginasemakaavanmuutoksen 2) vahvistamiseksi tarpeelliset asemapiirokset.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi 3) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen sillä lisäyksellä, että puheenalainen vuokrasopi-

1) Valt. pöytäk. 30. 5. 6 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 6. — 3) Valt. pöytäk. 28. 3. 4 §.

mus ei tuottanut lupaa vuokratulle alueelle rakentaa voima-asemaa sähkövoiman antamiseksi alueen ulkopuolelle.

Brändönkadun
tontin n:o 9
vuokralle anta-
minen.

Kirjelmässä elokuun 31 päivältä rahatoimikamari ilmoitti insinööri J. Boreniuksen anoneen saada lunastaa korttelissa n:o 273 Brändönkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 9 rakentaakseen sinne asetyleenikaasutehtaan ynnä pienenlaisen konepajan, ja oli katselmusta mainitulla tontilla toimitettaessa käynyt selville, että anomus tarkoitti aluetta, joka käsitti voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaisten Brändönkadun tonttien n:o:jen 7 ja 9 sekä Verkkosaarenkadun n:o:jen 8 ja 10 osia. Siihen nähden että kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin tehnyt päätöksen 1) tämän alueen kaupunginasemakaavan muuttamisesta, mutta tätä muutosta ei vielä ollut vahvistettu, esitti rahatoimikamari, ettei aluetta myytäisi, vaan että sen sijaan kirjelmän oheiseen karttaan Brändönkadun tontiksi n:o 9 merkitty 2,414.520 m²:n laajuinen alue vuokrattaisiin 3,020 markan vuosivuokrasta, sopimuksen laadintapäivästä lukien huhtikuun 30 päivään 1939. Terveystoimikunnan ilmoitettua, ettei sillä ollut vuokrausta vastaan mitään muistuttamista, mutta että vuokraehtoihin olisi pantava määräys, että vuokraajan tuli noudattaa vastedes annettavia terveydellisiä määräyksiä, hyväksyi 2) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen terveystoimikunnan esittämin lisäyksin.

Panimokadun
tontin n:o 11
vuokraus.

Sittenkuin liikemies J. Palkeinen oli anonut saada lunastaa kaupunginvaltuuston hyväksymään, mutta vielä vahvistamattomaan muutettuun kaupunginasemakaavaan 1) Panimokadun n:o:ksi 11 merkityn tontin, joka voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaan vastasi Brändönkadun tonttia n:o 11, mainitsi rahatoimikamari kirjelmässä huhtikuun 20 päivältä, että tontin muoto ja pinta-ala muuttuivat edellä mainitun kaupunginasemakaavanmuutoksen johdosta. Myynnin sijasta kamari sentähden puolsi tontin vuokralle antamista, semmoisena kuin se oli merkitty uuteen kaupunginasemakaavas suunnitelmaan, 2,485.670 m²:n laajuisena ja 3,100 markan vuosivuokrasta. Asiaa esiteltäessä myöntyi 3) kaupunginvaltuusto tähän sillä ehdolla, että tonttia käytettiin semmoiseen teollisuustarkoitukseen, josta rahatoimikamarin harkinnan mukaan ei koitunut haittaa teurastamon toiminnalle. Vuokrakausi määrättiin päättyväksi huhtikuun 30 päivänä 1939.

Äggelbyn län-
tisen huvila-
ryhmän palstan
n:o 3 vuokraus.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti kaupunginvaltuusto vuokrata:

vahtimestari I. Nikiforoffille rakennuspaikaksi Äggelbyn län-

1) Ks. tätä kert. siv. 6. — 2) Valt. pöytäk. 10. 10. 8 §. — 3) Valt. pöytäk. 16. 5. 6 §.

tisen huvilaryhmän 0.660 ha:n laajuisen maapalstan n:o 3 30 vuodeksi, syyskuun 1 päivästä 1916 lukien, 100 markan vuosivuokrasta 1);

kuorma-ajuri S. A. Karlssonille viljelystarkoituksiin Äggelbyn läntisessä huvilaryhmässä huvilapalstain n:ojen 8, 9 ja 10 välillä sijaitsevan 0.513 ha:n laajuisen maakappaleen 10 vuodeksi, syyskuun 1 päivästä 1916 lukien, 50 markan vuosivuokrasta 2);

liikemies A. E. Merilinnalle rakennuspaikaksi Äggelbyn läntisen huvilaryhmän 4,200 m²:n laajuisen tiluspalstan n:o 7 b 84 markan vuosivuokrasta 1925 vuoden loppuun, 210 markan vuosivuokrasta vuosilta 1926—36 sekä 420 markan vuosivuokrasta vuosilta 1936—46, jolloin vuokratkausi päättyi 3);

leskirouva A. Pasilalle Bölen esikaupungissa sijaitsevat Herttakadun tontit n:o 5 ja 14 50 markan vuosivuokrasta 4).

Kun restaurant Börs aktiebolag, joka kaupungin omistaman Esplanadikappeli nimisen ravintolarakennuksen vuokraajana oli kaupunginvaltuustolta ja maistraatilta saanut täydellisen anniskelu-oikeuden, oli läänin kuvernöörin määräyksestä omatta tuottamuksetta sen menettänyt, esitti rahatoimikamari kirjelmässä syyskuun 28 päivältä, että kaupunginvaltuusto päättäisi vapauttaa Kappelin vuokraajan suorittamasta vuokraa kuluvan kesäkuun 1 päivästä lukien, siksi kunnes anniskelu-oikeudet myönnettiin, kuitenkin sillä ehdolla että vuokraaja omalla kustannuksellaan hoiti ja parhaassa kunnossa piti ravintolan rakennuksia ja laitteita sekä oikeuttaa hänet jos tarpeelliseksi harkitsi, kokonaan lakkauttamaan Kappelin liikkeen, kunnes anniskelu-oikeudet myönnettiin.

Valtuusto hyväksyi 5) tämän ehdotuksen, sillä lisäyksellä että päätös oli voimassa ainoastaan lokakuun 1 päivään asti. Sittenmin pitensi 6) valtuusto vuokravapauden kesäkuun 1 päivään 1917.

1917 vuoden menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti 7) kaupunginvaltuusto silloisten olojen johdosta toistaiseksi vapauttaa Helsingin anniskeluosakeyhtiön suorittamasta Korkeasaaren ja Seurasaaressa sovittua vuokraa, yhteensä 3,430 markkaa.

Rahatoimikamrin esityksestä myönsi kaupunginvaltuusto vuokraoikeuden pitennystä:

ravintoloitsija N. Noschikselle Alppipaviljongin ravintolaan ynnä siihen kuuluviin ulkokuonerakennuksiin, musiikkipaviljonkiin ja lähistössä oleviin kenttiin viideksi vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä 1917 lukien, 7,000 markan vuosivuokrasta; niinkään pitennettiin sa-

Äggelbyn läntisen huvilaryhmän erään tiluspalstan vuokraus.

Äggelbyn läntisen huvilaryhmän tiluspalstan n:o 7 b vuokraus.

Bölen Herttakadun tonttien n:ojen 5 ja 14 vuokraus.

Esplanadikapellin ravintolan vuokraus.

Korkeasaaren ja Seurasaaressa vuosivuokra.

Alppipaviljongin ravintolan vuokraoikeuden pitennys.

1) Valt. pöytäk. 1. 8. 20 §. — 2) S:n 1. 8. 21 §. — 3) S:n 29. 12. 11 §. —

4) Ks. tätä kert. siv. 15. — 5) Valt. pöytäk. 6. 6. 27 §. — 6) S:n 24. 10. 6 §. — 7) S:n 29. 12. 20 §; ks. tätä kert. edempänä.

maksi ajaksi hallintaoikeus ravintolan viereiseen 900 m²:n laajuiseen asuntopalstaan 300 markan vuosivuokrasta 1);

Vallilan asunto-
palstan n:o 1 a
vuokraoikeu-
den pitennys.

rouva I. Holmgrenille Vallilan astuntopalstaan n:o 1 a kymmenen vuoden ajaksi, joulukuun 31 päivästä 1916 lukien, 900 markkaan korotetusta vuosivuokrasta sekä velvoittamalla vuokraajan kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan hallustaan vähäisen osan tonttia, jolloin kuitenkin vuokra vähenisi 100 markalla 2);

Kaupungille
kuuluvan Män-
tysaaren osan
vuokraoikeuden
pitennys.

kalastaja A. F. Pehrmanille kaupungille kuuluvaan Mäntysaaren osaan kymmenen vuoden ajaksi, joulukuun 31 päivästä 1917 lukien, 60 markan vuosivuokrasta sekä velvoittamalla vuokraajan pitämään silmällä lähinnä kaupunkia sijaitsevia saaria ja luotoja, saaden kaupunki kuitenkin edeltäpäin irtisanomatta ottaa haltuunsa asemakarttaan viivalla a-b-c-d merkityn alueen ulkopuolella sijaitsevat osat, minkä ohessa vuokraajalla ei enää olisi heinänteko-oikeutta Rysskärissä 3);

Toukolan ran-
takorttelin
asuntopalstan
n:o 10 vuokra-
oikeuden piten-
nys.

Toukolan rantakorttelin asuntopalstan n:o 10 haltijalle joulukuun 31 päivästä 1915 samaan päivään 1922 150 markkaan korotetusta vuosivuokrasta ja velvoittamalla vuokraajan panemaan rakennukset katselmusmiesten hyväksymään kuntoon 4);

Itäisen Laakson
viljelyspalstan
n:o 9 vuokraoi-
keuden piten-
nys.

puutarhuri O. Rosenbergille Itäisen Laakson viljelyspalstaan n:o 9 tammikuun 1 päivästä 1917 tammikuun 1 päivään 1922 1,000 markkaan korotetusta vuosivuokrasta sekä velvoittamalla vuokraajan suhteellista vuokranhuojistusta vastaan luovuttamaan kaupungille tarpeellisen maan 5);

Rajasaaren hu-
vilapalstan n:o
1 a vuokraoi-
keuden pitennys.

rakennusmetari S. Hongellille Rajasaaren huvilapalstaan n:o 1 a tammikuun 1 päivästä 1936 tammikuun 1 päivään 1944 500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta pitennysajalta sekä velvoittamalla vuokraajan ennen 1926 vuoden loppua teettämään eräät parannus- ja kaunistustyöt 6);

Humaliston hu-
vilapalstan n:o
6 vuokraoi-
keuden pitennys.

kauppias N. Kolisen perillisille kartassa lähemmin osoitettuun 6,300 m²:n laajuiseen Humaliston huvilapalstan n:o 6 osaan tammikuun 1 päivästä 1917 tammikuun 1 päivään 1919 1,200 markkaan korotetusta vuosivuokrasta sekä sillä ehdolla että, jos kaupunki pitennysaikana haluaa tasoittaa huvilatiluksen alueelle osuvat Tavastjerna- ja Dianakadun osat, vuokraaja on velvollinen korvauksetta luovuttamaan tähän tarpeellisen maan 7);

Toivon tiluksen
n:o 49 huvila-
palstan litt. B
vuokraoikeu-
den pitennys.

kauppias K. Bogdanoffin perillisille Toivon tiluksen n:o 49 huvilapalstaan litt. B tammikuun 1 päivästä 1917 tammikuun 1 päivään 1922 1,200 markkaan korotetusta vuosivuokrasta, sillä ehdolla että tarpeellinen maa ehkä sitä ennen luovutetaan kaupungille suhteellista vuokranhuojistusta vastaan 8);

1) Valt. pöytäk. 14. 3. 7 §. — 2) S:n 11. 4. 11 §. — 3) S:n 2. 5. 9 §. — 4) S:n 2. 5. 10 §. — 5) S:n 1. 8. 11 §. — 6) S:n 12. 9. 14 §. — 7) S:n 5. 12. 10 §. — 8) S:n 12. 12. 2 §.

puutarhuri A. Holmqvistille Gumtähden n. s. puutarhapalstaan, rajoitettuna eräässä kartassa osoitetulla tavalla, tammikuun 1 päivästä 1917 tammikuun 1 päivään 1926 1,600 markkaan korotetusta vuosivuokrasta ja velvoittamalla vuokraajan vuokranhuojistusta vastaan kaupungille luovuttamaan maata tientekoa ja sentapaista tarkoitusta varten sekä pitämään kunnossa palstalla sijaitsevat kaupungin omistamat rakennukset 1);

aktiebolaget Bollplan yhtiölle Sallin ja Kaavin tiluksilla sijaitsevaan, eräässä karttaluonnoksessa kirjaimilla h-i-k-l-n osoitettuun noin 3 ha:n laajuisen alueeseen tammikuun 1 päivästä 1917 lähtien 30 vuodeksi sillä ehdolla, että yhtiö 10 vuoden kuluttua vuokrakauden alkamisesta lukien vuoden kuluessa irtisanomisesta luovuttaa alueen kaupungin käytettäväksi rahakorvauksesta, joka vastaa yhtiön omaan kustannusten hintaa, siitä pois luettua 3.3 % vuotuista kuoletusta, sekä että laitokset pannaan kuntoon 3 vuoden kuluessa ja yhtiö mikäli mahdollista valmistaa kansakoululapsille ja vähävaraisille urheilujärjestöille tilaisuuden joko maksutta tai vähäisestä maksusta käyttää urheilukenttiä ja muita laitteita, samoin kuin että yhtiö kesäisin maksutta luovuttaa kentät tai osia niistä kaupungin lastenseimien ja kansanlastentarhasiirtolain käytettäväksi 2).

Ursinin kallion viereisen kaupungin uimalaitoksen käytöstä päätti 3) kaupunginvaltuusto, että se oli rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kesäksi 1916 maksutta luovutettava Helsingin uimaseuralle sillä edellytyksellä:

että laitoksessa pidetään voimassa miesten ja naisten osastoa, joissa kaupungin kaikki koululaiset sekä poliisi- ja palomiehistö saavat vapaasti kylpeä ja maksutta uinnin opetusta;

että opetusta toimitetaan niin, että todistus uimataidosta voidaan antaa;

että seura valitsee järjestysmiehet, jotka vahvistettujen järjestyssääntöjen mukaan on maistraatin hyväksyttävä; sekä

että seura on velvollinen erikoisesti sovittuaan määräpäivistä sallimaan Helsingin uimarien yhdistyksen yhtenä sunnuntaina heinäkuussa ja kahtena elokuussa maksutta käyttää laitosta.

Lisäksi päätti kaupunginvaltuusto kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta ottamaan käsiteltäväksi kysymyksen uusien uimalaitosten rakennuttamisesta.

Vuodesta 1911 lähtien oli sotilaallisten ja kunnallisten viranomaisten kesken jatkunut kirjeenvaihtoa rantasiltain, kuormauslaiturien y. m. rakentamisesta Katajanokalle Viaporin sotasataman käytettäväksi 4). Rahatoimikamarin kirjelmässä joulukuun 23 päivän

1) Valt. pöytäk. 29. 12. 10 §. — 2) S:n 21. 11. 22 §. — 3) S:n 16. 5. 18 §. —

4) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 13 ja 14.

vältä 1915 tehdyn ehdotuksen johdosta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto senaatille ilmoittaa:

että merisotalaitoksen alueen etelärantaan aikomain siltalaitteiden teettäminen ei kohtaa estettä kaupunginviranomaisten puolelta, siinä tapauksessa että ne pääasiassa teetetään asiakirjain oheisen asemapiirustuksen mukaisesti;

että kaupunginviranomaiset sitoutuvat olemaan teettämättä semmoisia raidelaitteita, jotka estävät aiottua raidetta johtamasta merisotalaitoksen alueella olevaan telakkaan, edellyttäen että sen lopullista suuntaa osoittava piirustus hyvissä ajoin toimitetaan kaupunginviranomaisille; sekä

että, jos asemapiirustukseen merkityt alueet yhdistetään merisotalaitoksen alueeseen, kaupunki vaatii korvausta 200 markkaa neliömetriltä maa- ja 5 markkaa neliömetriltä vesialuetta.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Kunnallisten
rakennusyri-
tysten suunnit-
telu.

Myöntäessään lisämäärärahan uuden kulkutautisairaalan rakennustyötä varten ²⁾ otti kaupunginvaltuusto käsiteltäväksi kysymyksen kunnallisten rakennusyritysten suunnittelusta ja päätti ³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa laatimaan ja kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi lähettämään ehdotuksen kunnan rakennusyritysten suunnittelua ja järjestämistä koskeviksi tarkemmiksi säännöiksi, joissa on määräyksiä piirustusten ja kustannusarvioiden laatimis- ja hyväksymistavasta, tarkastuksen ja työnjohdon järjestämisestä, kirjanpitojärjestelmästä, rakennusmäärärahan käyttämisen tehokkaan jatkuvan valvonnan toimeenpanemisesta, siitä että rakennustoimikunta saa ainoastaan eräiden lähemmin määrättyjen rajain sisällä poiketa vahvistetusta rakennusohjelmasta, asianomaisten velvollisuudesta hyvissä ajoin ennen määrärahan loppuun kulumista kaupunginvaltuustolta hankkia rakennustöiden loppuunsaattamiseen ehkä tarvittavat lisämäärärahat, rakennus- ja urakatöiden katselmuksista sekä muista tämän yhteydessä säännöstelyä kaipaavista seikoista.

Kokonaisrak-
kajärjestelmiä
kaupungin
töissä.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä marraskuun 3 päivältä 1913 olivat Suomen rakennusmestariiliiton Helsinginosastot anoneet, että kaupunginvaltuusto ottaisi käsiteltäväksi kysymyksen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 25. 1. 4 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 36. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 1. §.